

NĚKTERÉ ZVLÁŠTNOSTI ORGANISACE TÝLU, MATERIÁLNÍHO, TECHNICKÉHO A ZDRAVOTNICKÉHO ZABEZPEČENÍ TANKOVÉ DIVISE V SESTAVĚ RYCHLÉ SKUPINY

Podplukovník František Berný

Thematika organisace týlu, materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení tankové divise v sestavě rychlé skupiny je velmi rozsáhlá a proto se chci zabývat jen některými otázkami.

Na organizaci týlu a způsob materiálního a technického zabezpečení tankové divise v sestavě rychlé skupiny má především vliv vysoké tempo postupu (50 až 70 km za den); tím se rychle zvětšuje délka přísunových a odsunových cest a vzdálenost od zásobovacích zdrojů armády, armádní zásobovací základny, vykládacích stanic, čelních oddělení armádní zásobovací základny. Směr postupu se může velmi značně změnit během jediného dne. Přísunové, odsunové cesty, mosty a celé prostory budou značně zaminovány nebo zamořeny bojovými radioaktivními nebo chemickými látkami, mosty a úseky silnic mohou být dále úplně zničeny. Během průlomu možno očekávat protizteče nepřitele s boku a též ohrožení cest i týlových útvarů (jednotek) a zařízení nepřátelskými jednotkami ustupujícími před frontou vševojskových svazků. V obklíčovacích operacích jsou cesty i týly ohroženy jak nepřátelskými zálohami přicházejícími na pomoc obklíčené skupině, tak i samou obklíčenou jednotkou, která se snaží probít z obklíčení. Vážným nebezpečím pro cesty i týly jsou nepřátelské výsadky a záškodníci. Tanková divise bude vyhledávaným cílem letectva a též atomových zbraní nepřitele. Na organizaci týlu a materiálně technického zabezpečení má podstatný vliv i nerovnoměrná spotřeba materiálu všech druhů, hlavně munice a pohonných hmot a dále nerovnoměrné ztráty na osobách i materiálu.

Za používání zbraní hromadného ničení bude mít na organizaci týlu a materiálně technické zabezpečení jak v přípravném období, tak i během operace vliv časová tíseň a pronikavá změna situace vyvolaná nepřátelským napadením zbraněmi hromadného ničení.

Z uvedených zvláštností majících vliv na organizaci a činnost týlu a na způsob materiálně technického zabezpečení tankové divise v sestavě rychlé skupiny je zcela jasné, že organizaci, činnost týlu ani velení týlu v operaci není možno provádět schematicky, podle předem stanovených šablon. Je nutno vždy vycházet z operační a materiální situace, a to nejen vojsk rychlé skupiny, ale i z celkové situace vševojskové armády. Proto od všech velitelů a také od řídících týlových funkcionářů je nezbytné nutně vyžadovat co největší pohotovost ve velení týlu, rychlé a správné rozhodování a iniciativu v používání různých způsobů přísunu a odsunu a též rychlého reagování na často se měnící situaci. Dále je třeba organisovat dokonalé spojení týlového sledu velitelství s velitelským stanovištěm divise, s týlovými útvary a zařízeními a hlavně s druhým sledem polního velitelství armády. Zabezpečení úspěšné činnosti rychlé skupiny jak po stránce operační, tak i týlové nemůže být zájmem jen velitele divise, nýbrž musí být hlavním zájmem velitele armády,

náčelníka týlu armády a dále velitelů střeleckých sborů a divisi, v jejichž prospěch rychlá skupina bude působit.

Organické prostředky tankové divise nebudou často s to plně zabezpečit tankovou divisi v úloze rychlé skupiny ve všech obdobích útočné operace. Bude často nutno zesílit její týly, zejména při jejím zasazení, aby organických prostředků mohla tanková divise využít k zabezpečení boje v operační hloubce. Kromě toho je v zájmu úspěchu útočné operace vševojskové armády nutno, aby týl tankové divise v úloze rychlé skupiny byl podporován vševojskovými svazky, v jejichž pásmu bude rychlá skupina působit. Bude zejména požadováno, aby týl armády zesílil zdravotnické a dilenské prostředky, aby přísun materiálních prostředků během operace převzal do své péče, podobně i zabezpečení silnic po všech stránkách. V naléhavých případech však musí být velitel tankové divise s to vyřešit spolu s náčelníkem týlu a se zástupcem pro technické věci všechny otázky materiálně technického zabezpečení i otázky zabezpečení silnic vlastními prostředky.

Činnost týlu v přípravném období

Tanková divise je před zasazením do průlomu umístěna v prostoru soustředění ve vzdálenosti 60 až 100 km od předního okraje nepřátelské obrany. Týlové útvary a zařízení divise se umísťují v prostoru soustředění bojových útvarů. Budují se úkryty pro osoby i materiál, u jednotlivých útvarů a zařízení se připravují plochy pro hygienickou očistu a deaktivaci materiálu. Současně se připravují i záložní prostory pro rozvinutí týlových útvarů a zařízení.

V prostoru soustředění jsou konány přípravy hlavně materiálně technického rázu, jako opravy bojových a kolových vozidel i ostatního materiálu, doplňování pohyblivých zásob, dále bojová příprava a výcvik týlových útvarů a zařízení a po přijetí úkolů i taktická příprava.

Poslední den, nejpozději dva dny před zasazením, přesune se divise s týlovými útvary a zařízeními do vyčkávacího prostoru, vzdáleného 30 až 50 km od předního okraje nepřátelské obrany. V něm se dokončují přípravy po stránce taktické i materiálně technické (doplňují se zásoby spotřebované během přesunu a provádějí se opravy vozidel poškozených za pochodu). Jako hlavní úkoly po stránce takticko-týlové přípravy se jeví: průzkum přísunových cest až k přednímu okraji, studium prostoru, přísunových a odsunových cest a pásma nastávající činnosti podle velitelské popisné mapy, plánování organizace týlu a materiálně technického zabezpečení na celé období nastávajícího boje, kontroly a pomoci u podřízených útvarů, součinnost s funkcionáři týlu vševojskových vyšších svazků, v jejichž pásmu bude rychlá skupina působit, a ujasnění všech otázek zabezpečení divise armádou během průlomu, jako regulace, ochrana a obrana cest, organizace zdravotnického, technického zabezpečení, organizace přísunu, využití přísunových a odsunových cest, odstranění následků po zasažení atomovými zbraněmi a p.

Organizace týlu tankové divise pro průchod taktickou hloubkou obrany

Správné umístění dopravních prostředků v sestavě týlových sledů a správné zařazení jich v sestavě divise pro průlom má veliký význam pro její manévrovací schopnost v boji. Nevhodně organizované týlové

sledy mohou vážně ohrozit pohyblivost divise a její manévrovací schopnost, neboť dopravní vozidla u divise představují 50% všech vozidel divise.

Aby byla zvýšena pohyblivost jednotlivých proudů tankové divise a jejich rychlost k rozvinutí k boji, je nutno zbavit jednotky každého vozidla, které je postradatelné v boji. Proto se za frontou ve vyčkávacím prostoru ponechává většina osobních vozidel velitelů, intendantní dílny, sklad výstroje, polní pekárna, po případě i polní kuchyně útvarů a jiné prostředky, kterých není třeba při průlomu.

Divise musí vzít s sebou do průlomu nejméně pohyblivé zásoby materiálu, a tedy všechna dopravní vozidla, na nichž jsou tyto zásoby naloženy. Dále je třeba do průlomu vzít všechny dílenské a vyprošťovací prostředky, záložní součástky pro opravy vozidel všech typů, jimiž je divise vybavena, všechny zdravotnické prostředky a vozidla s materiálem k odstranění následků při napadení atomovými zbraněmi.

Učlenění týlových sledů a jejich zařazení do sestavy divise musí náčelník týlu i velitel divise věnovat velkou pozornost. Návrh na učlenění týlových sledů a na jejich zařazení do sestavy divise zpracovává náčelník týlu divise v těsné spolupráci s náčelníkem operačního oddělení; přitom se řídí úkolem divise, počtem os postupu, bojovou sestavou, stavem cest, směrem možných nepřátelských protiztečí a možností zásahu zbraní hromadného ničení. Dále je třeba uvážit základní požadavky kladené na sestavu týlu:

- možnost rychle se rozvinout,
- možnost včas doplnit spotřebované zásoby u jednotek,
- šetřit prostředky bojového zajištění týlu,
- co největší bezpečnost před pozemními i leteckými silami nepřítele, hlavně před atomovými zbraněmi.

Na organizaci týlu tankové divise pro průchod taktickou hloubkou obrany nepřítele bude zejména mít vliv počet os, po kterých bude divise zasazována do průlomu. Při zasazení tankové divise do průlomu po třech až čtyřech osách možno na příklad uvažovat o této sestavě týlu:

Týly praporů, dělostřeleckých oddílů a speciálních jednotek postupují za svými jednotkami po jedné ose.

Týly pluků postupují po jedné nebo dvou osách na vzdálenost 2 až 3 km za hlavními silami pluků.

Intendantní dílny a sklady, osobní auta, po případě i polní kuchyně a jiná vozidla, která nejdou do průlomu, zůstávají ve vyčkávacím prostoru.

Týlové útvary a zařízení divise postupují za hlavními silami divise po 2 až 3 osách ve vzdálenosti 3 až 5 km. Zdravotnický prapor postupuje po střední ose za prvním sledem divise. Zásoby materiálu se rozdělí po proudech týlových útvarů nebo se rozčleňují do hloubky proudů tak, aby byla vyloučena možnost současného zničení jednoho druhu zásob jedním atomovým úderem. Pohyblivá záloha materiálu ve výši stanovené velitelem divise podle potřeby a situace pohybuje se poblíž VS divise.

Tankové dílny divise (útvary) se dělí na dvě skupiny. První skupina postupuje za útvary prvního sledu, druhá skupina za druhým sledem divise (útvary).

Do uzávěrů pochodových proudů divise (útvary a jednotek) se vyčleňují dílenské a odsunové prostředky, zdravotnické dopravní prostředky

i vozidla se záložními součástkami s náhradními díly, po případě vozidla s municí a PHM s úkolem provádět opravy a neodkladné práce zvláště po atomovém napadení, rychlé odsuny nebo doplnění zásob.

Tato sestava týlu vyžaduje bočního i zadního zajištění, jak pro týlové sledy pluků, tak i pro týlový sled divise. Bojové zajištění je složeno z tanků, motorisované pěchoty a protitankových děl.

Je-li jedna osa ohrožena nepřítelem slučují se týlové sledy a postupují po bezpečnější ose. Obdobně se slučují, i když některá cesta není vhodná pro kolová vozidla.

Zbytek týlu divise (týlová zařízení a vozidla, která nejdou do průlomu), polní pekárna, intendantní dílny, intendantní sklady zůstávají se zbytky týlu pluků ve vyčkávacím prostoru a přemísťují se společně skoky po 50 až 60 km podle pokynů náčelníka týlu divise nebo přímo armády a pod ochranou vševojskových svazků druhého sledu armády. Velitelem tohoto sledu bývá určen jeden z náčelníků služeb divise, zpravidla náčelník intendantního zásobování.

Při průlomu tankové divise v operační hloubce obrany nepřítele se týlové útvary (jednotky) a zařízení rozmísťují rozčleněně využívající plně ženijních úprav opuštěných nepřítelem a podle možnosti připravují jednoduché úkryty pro živou sílu, obvaziště, dopravní prostředky i zásoby materiálních prostředků v prostorech, v nichž byl proveden radiální průzkum.

Se zahájením boje se rozvinují nejdříve obvaziště a dílny předsunutých odřadů; týly útvarů a divise se rozvinují až po zasazení hlavních sil. Obvaziště pluků a divise též při atomovém úderu nepřítele. Po rozvinutí činí neprodleně opatření k ochraně a obraně.

Týlový sled velitelství postupuje v čele týlových útvarů a zařízení a rozvinuje se, jakmile byly zasazeny hlavní síly divise.

Při průlomu pásma armádních záloh nepřítele se týlové útvary (jednotky) a zařízení rozvinují podle situace v podstatně menších vzdálenostech než ve výchozím položení k útoku u střelecké divise. Obvaziště a shromaždiště porouchaných vozidel se předsunují blíže k bojovým útvarům.

Při průlomu jednotlivých mezilehlých postavení ve větší hloubce nepřátelské obrany, kdy se tanková divise vzdálí od hlavních sil armády na větší vzdálenost a je odkázána sama na sebe, rozvinují se týly praporů v terénu tankům těžko dostupném ve vzdálenosti do 3 km od čáry dotyku, týly pluků ve vzdálenosti asi 5 km, týlové útvary a zařízení divise ve vzdálenosti asi 8 až 10 km, a to tak, aby byly chráněny sestavou celé divise.

Při překonávání vodního toku se nejprve přepravují obvaziště a dílenské a odsunové prostředky praporů a pluků.

Divisní obvaziště, dělostřelecký sklad, plukovní sklady a dílenské útvary se přepravují, jakmile divise splní bližší úkol. Ostatní týlové útvary se přepravují, až divise splní další úkol.

Při kruhové obraně je týl divise uprostřed sestavy. Zvláštní pozornost je nutno věnovat rozmístění jednotlivých týlových vozidel, aby byla chráněna od poškození střepinami pum, granátů a min; je nezbytné je umisťovat rozptýleně ve stržích, za odvrácenými svahy a zakopávat. Protivzdušné obraně v této situaci je nutno věnovat největší pozornost.

Organisace přísunu

Tanková divise je bohatě vybavena dopravními prostředky. Z toho vyplývají i širší možnosti v organisaci přísunu.

Přísun materiálu v prostoru soustředění nebo i v prostoru vyčkávacím nečiní vážných potíží. K přísunu materiálu se především používá organických dopravních prostředků divise i podřízených útvarů. Přísun je organisován buď přímo z polních armádních skladů při zásobovacích stanicích armádní zásobovací základny nebo ve vyčkávacím prostoru již z vykládací stanice určené přímo tankové divisi nebo i z čelního oddělení armádní zásobovací základny, bude-li již toto oddělení zřízeno.

Při vzdálenosti do 100 km od zásobovací (vykládací) stanice zpravidla odebírají pluky materiál přímo svými dopravními prostředky. Divisních dopravních prostředků se pak použije k zesílení přísunu, zvláště za nepříznivých komunikačních podmínek.

Je-li divise vzdálena od zásobovací stanice více než 100 km, účastní se přísunu dopravní prostředky divise nebo i armády a pracují souběžně nebo střídavě s dopravními prostředky pluků mezi zásobovací stanicí a plukovními sklady. V jednotlivých případech může být plukovních dopravních prostředků použito jen k přísunu z plukovních skladů k praporům, aby se zkrátil koloběh přísunu.

V průběhu útočné operace, při vzdálenosti zásobovací stanice nad 150 km, zpravidla rozvíjí armáda svými prostředky čelní oddělení armádní zásobovací základny, takže se délka přísunu pro divisi podstatně zkrátí.

Přísun materiálu v hloubce nepřátelské obrany je ztěžován mnoha příčinami, jako na př. velkou vzdáleností od armádních skladů, která se během operace stále zvětšuje, a velkým nebezpečím nepřátelského útoku na přísunové cesty a proudy přísunu.

Tyto těžkosti musí být již v přípravném období uváženy a musí být předvídaná opatření k jich překonání. Je nutno na př. již předem nahromadit potřebný materiál nad pohyblivé zásoby v divisních skladech rozvinutých ve vyčkávacím prostoru nebo i blíže fronty. K nahromadění zásob je nutno využít všech dopravních prostředků divise a pluků, po případě vyžádat pomoc u armády.

K vytvoření zásob PHM na zemi je třeba včas zabezpečit v divisních skladech potřebnou zálohu prázdných nádob. Není účelné tvořit v divisních skladech větší zásobou materiálu, než je předpokládaná spotřeba na jeden den boje, neboť při průměrné rychlosti postupu 50 až 70 km za den bude nutno plánovat přemístění skladů, aby dopravní prostředky divise nemusely překonávat stokilometrovou vzdálenost.

Za boje v operační hloubce počínaje druhým dnem operace provádí se přísun zásob do divisních skladů, které se postupně přemísťují za divisi, hlavně dopravními prostředky armády. V tuto dobu je výhodné předsunout čelní oddělení armádní zásobovací základny nebo vysílat do prostoru divisních, po případě i plukovních skladů letučky (dopravní prostředky armády s materiálem, který se přeloží na prázdná vozidla divise nebo přímo pluků a kde se odevzdají ranění a nemocní, po případě i nepotřebný materiál k odsunu). Pro přísun materiálu a odsuny je nutno divisi přidělit nejméně jednu přísunovou a odsunovou cestu.

V některých případech, zvláště je-li předvídáno proniknutí rychlé skupiny do větší hloubky (150 až 200 km), kdy se spojení s týlem armá-

dy a přísun stávají nesnadným zesílí armáda týl divise pohyblivou zálohou materiálu. V tomto případě pak náčelník týlu armády vyšle k týlu divise své orgány, které mají plnou moc disponovat těmito zásobami a přidělovat je podle požadavků náčelníka týlu divise. Do pohyblivé zálohy armády je třeba přidělit hlavně dělostřeleckou tankovou a protiletadlovou munici, po případě PHM pro bojová vozidla (na př. 0,5 p/p dělostřelecké, 1 až 2 p/p protiletadlové munice a 0,3 až 0,5 náplně PHM pro bojová vozidla divise). Tato záloha se pohybuje na zadu týlu tankové divise v nařízené vzdálenosti.

Aby divise byla co nejdéle schopna boje bez doplňování materiálu, je nutné učinit již ve vyčkávacím prostoru tato opatření: stanovit normy spotřeby všeho materiálu, zásoby PHM u vozidel zvýšit o 0,5 až 1,0 náplň v barelech a baňkách, zásoby tankové munice zvýšit podle očekávaného průběhu boje o 0,25 až 0,5 p/p přímo v tancích, zásoby protiletadlové munice zvýšit o 1 až 2 p/p přímo u bojových vozidel, na výchozí čáře doplnit tanky PHM ze záložních nádrží, které se pak naloží na auta vezoucí PHM, nebo na prázdná záložní vozidla, a dále je třeba organisovat přísun během boje hlavně péčí armády.

Při činnosti tankové divise ve větší operační hloubce bude veškerý přísun materiálu organisovat týl armády, a to buď automobilními dopravními prostředky nebo vzdušnou cestou.

Plánování spotřeby a úhrady materiálu je nutno věnovat největší pozornost. Pokud jde o PHM, je třeba těsné spolupráce náčelníka týlu se zástupcem velitele divise pro technické věci a účasti operačního štábu. U munice je třeba těsné spolupráce velitele dělostřelectva s operačním štábem. Velitel divise sám musí uplatnit svůj vliv na plánování spotřeby materiálu ve svém rozhodnutí.

Když je to nutné, musí být doplňování munice a PHM provedeno u bojových vozidel, i při plnění bojového úkolu, přímo bojovými vozidly nebo obrněnými transportéry.

Není-li pozemní přísun možný pro velkou vzdálenost nebo pro přerušení přísunových cest, které nebyly uvolněny ani bojovou akcí tankové divise nebo vševojenských svazků, je nutno přistoupit k hromadnému přísunu vzduchem.

Ve Veliké vlastenecké válce bylo tohoto způsobu zásobování rychlých skupin často používáno. Vyžaduje ovšem značného množství letadel jak pro dopravu zásob, tak i pro ochranu stíhacími letouny a pro hlídkování nad místem přistání nebo shozu. Nejmenšího počtu letadel bude třeba tehdy, když bude možno vykonat několik letů na touž přistávací plochu. Je-li málo času k dopravě zásob, je třeba většího počtu letadel.

Přísun vzduchem může být uskutečněn volným shazováním, padáky, dopravními letouny (vrtulníky) nebo kluzáky.

Přísun materiálu volným shazováním nebo padáky bude běžným způsobem zásobování. Naproti tomu přísun materiálu dopravními letouny a kluzáky bude způsobem výjimečným, protože přistávací plocha bude zpravidla v dostřelu nepřátelského dělostřelectva a kromě toho může být snadno prozrazena a napadána nepřátelským letectvem a jejímu používání zabráňováno pozemními protiletadlovými zbraněmi nepřítele.

Přísun materiálu volným shazováním se provádí dopravními letouny. Materiál musí být uložen ve speciálních obalech. Sypký materiál, jako mouka a p., má vnější obal volný, aby obsah vnitřního obalu, kdyby se tento obal protrhl, zůstal ve vnějším obalu. Shazování se provádí s výš-

ky 30 až 50 m při rychlosti 150 až 160 km/hod. Tento způsob je zvláště výhodný, nejsou-li k dispozici větší plochy pro shazování.

K přísunu materiálu shazováním se používá padáků různé velikosti a z různého materiálu. Zásoby bývají uloženy v proutěných nebo plátěných koších a v lehkých kovových obalech, v nichž jsou odpruženy různým materiálem jako senem, slamou a p. V noci se provádí shazování zpravidla s výšky 100 až 200 m. Plocha potřebná pro shoz padáky je 150×150 m až 300×300 m. Ztráty materiálu při shazování padáky bývají 10% až 25%.

Sovětská armáda získala velmi dobré zkušenosti s používáním výsadkových měkkých zásobníků, nákladového zařízení a nákladních zásobníků.

Jsou-li dány podmínky pro přísun materiálu dopravními letouny nebo kluzáky, odešle front včas k divisi potřebné letecké orgány k zabezpečení provozu na přistávací ploše.

K zabezpečení přísunu materiálu volným shazováním nebo padáky nutno zpravidla učinit tato opatření:

- vyhledat dopadovou plochu, přísunové a odsunové cesty k ní, vhodné místo pro shromáždění shozeného materiálu a organisovat jejich nepřetržitý radiační průzkum; je účelné vyhledat několik dopadových ploch a střídát je,
- zabezpečit vytyčení dopadových ploch pro shazování v noci; používá se k tomu svítilen, bengálských ohňů a p.; nutno je uvést v činnost krátce před přiletem letounů, aby předčasně neprozradila dopadovou plochu pozemnímu pozorování,
- zabezpečit ochranu a obranu dopadové plochy a pozorování oblohy v době hlášení přísunů,
- zabezpečit soustředění a odsun shozeného materiálu,
- vyhledat vhodná místa pro uložení padáků a obalů a učinit opatření k jejich případnému zničení.

Technické zabezpečení tankové divise

Dobrá organisace technického zabezpečení tankové divise v sestavě rychlé skupiny má mimořádný význam pro úspěch její bojové činnosti. Je třeba, aby podle vzoru technické služby v Sovětské armádě byla vždy, zejména před zahájením operace, v bojových přestávkách a po ukončení operace, organisována centralisovaně přímo velitelem divise. Včasná a přesná provedení všech opatření v technické službě je totiž důležitou podmínkou její stálé bojové pohotovosti.

Plynulého zabezpečení tankové a technické služby se dosahuje přípravou útvarů a jednotek tankové a technické služby k práci za použití atomových zbraní, jako rozčleněním jednotek tankové a technické služby v úkrytech zabezpečujících ochranu před atomovými zbraněmi, zesílením dílenských a odsunových prostředků praporů, pluků a divisí, organisací rychlých oprav a vyprošťování tanků a ostatního tankového materiálu, zasaženého účinky atomových zbraní, včasným doplňováním zásob záložních součástí a ostatního materiálu, dále vedením nepřetržitého radiačního průzkumu a provedením hygienické očisty osob a deaktivace techniky a terénu, v němž je napadená jednotka rozmístěna.

V prostoru soustředění, zvláště pobude-li divise ve vyčkávacím prostoru krátkou dobu, musí být ukončeny všechny přípravy materiálního rázu, t. j. výběr tanků pro operaci s dostatečnou zálohou motohodin, ukončení oprav bojových vozidel, přezkoušení těsnění příklopů, doplnění zásob záložních dílů a všeho potřebného materiálu na normu a odsunutí všech vozidel, která nelze u divise opravit. Musí být provedeno školení všech technických orgánů o organizaci oprav a odsunů, porouchaných vozidel, o jejich deaktivaci a p.

Ve vyčkávacím prostoru se technický zástupce zaměří na dokončení oprav porouchaných vozidel během přesunu a hlavně na plánování technického zabezpečení bojové činnosti divise. Před zpracováním plánu technického zabezpečení si musí důkladně ujasnit úkol divise v jednotlivých údobích boje, — všestranně zhodnotit situaci nepřítele, — prostudovat rozhodnutí velitele, pokyny nadřízeného technického zástupce a materiální situaci své jednotky (zvláště zásobu motohodin tanků a samohybných děl; potřeba pro akci bývá zpravidla asi 50 až 60 motohodin).

Při plánování musí těsně spolupracovat s operačním štábem, aby plán exploatace bojových vozidel odpovídal plánu boje v jednotlivých údobích boje. Dále musí technický zástupce dbát na to, aby organizace oprav a odsunů porouchaných vozidel byla přesně naplánována podle rozhodnutí velitele. Musí též těsně spolupracovat s náčelníkem týlu, aby výpočet spotřeby PHM, učlenění dílenských a vyprošťovacích prostředků, způsob odsunu a přísunu tankového materiálu byl v soulase s plánem materiálního zabezpečení a s týlovým rozkazem.

Během boje dluží technický zástupce většinou na velitelském stanovišti, protože tam může nejlépe sledovat vývoj bojové situace, udržovat spojení s náčelníkem týlu a rychle se rozhodovat k opatřením pro zabezpečení boje. Technický zástupce musí být stále připraven hlásit veliteli divise současný technický stav bojových vozidel. V průběhu boje organizuje neustálé pozorování bojiště z technických pozorovatelů; jejich činnost řídí pomocník technického zástupce. Pozorovatelný se rozmisťují podle pokynů technického zástupce velitele divise.

Technické zabezpečení přesunu tankové divise z prostoru soustředění do vyčkávacího prostoru je zabezpečeno takto:

- technické uzavírací hlídky praporů z počtu organických dílenských prostředků praporů pochoduji na zadu praporů, provádějí běžné opravy (do 2 hodin) při zastávkách i za pohybu praporů;
- technické uzavírací hlídky pluků z počtu roty technického zabezpečení pluku pochoduji na zadu proudu pluku, poskytují technickou pomoc a provádějí opravy, které netrvají déle než 4 hodiny. Vozidla potřebující běžnou delší opravu (do 8 hodin) se ponechají na místě do příchodu dílen divise. Vozidla s poruchami, jejichž oprava si vyžádá doby delší než 8 hodin, odsunují se do shromaždiště porouchaných vozidel, zřizovaného technickou uzavírací hlídkou divise v prostoru zastávky. Během dalšího pochodu se již odsunují vozidla potřebující větší opravy (více než 8 hodin) do vyčkávacího prostoru.

Technické zabezpečení při pronikání divise taktickou hloubkou nepřátelské obrany

Při pronikání prostorem taktické hloubky nepřátelské obrany používá se dilenských a vyprošťovacích prostředků praporů, pluků a divise ve třech sledech postupujících na jednotlivých osách postupu.

První sled — dilenské prostředky praporů jako technické uzavírací hlídky svých praporů na jejich zadu.

Druhý sled — dilenské a vyprošťovací prostředky pluků zesílené vyprošťovacími prostředky divise se rozdělují na dvě skupiny. První skupina postupuje za prvním sledem pluku a druhá za druhým sledem pluku.

Třetí sled — dilenské a vyprošťovací prostředky divise (tanková dílna a automobilní dílna) se rozdělí opět na dvě skupiny; jedna skupina postupuje za prvním bojovým sledem divise a druhá za druhým bojovým sledem divise jako technické uzavírací hlídky.

Složení hlídek je uzpůsobeno podle proudů; větší část tankových prostředků je na ose, kde pochoduje většina tanků a větší část dilenských a vyprošťovacích prostředků pro kolová vozidla pochoduje na ose, kde je většina kolových vozidel.

Takové učenění dilenských a vyprošťovacích prostředků odpovídá potřebám boje a umožňuje rychlé provádění oprav při zahájení boje.

Provádění oprav v tomto období závisí na době, kterou divise potřebuje k zdolání taktické hloubky nepřátelské obrany. Vzhledem k tomu, že tato doba bude zpravidla jen asi dvě hodiny, nebylo by účelné, aby se dilenské prostředky praporů a pluků zastavovaly, protože nesmějí v tomto období zůstat pozadu za bojovými jednotkami. Proto provádí opravy až třetí sled, a to přímo na místě poruchy a jen u vozidel, jichž oprava nebude vyžadovat delší doby než 8 hodin. Shromaždiště porouchaných vozidel divise se nerozvinuje. Ostatní vozidla s většími opravami vyžadujícími doby delší než 8 až 10 hodin je nutno odevzdat dilenským prostředkům armády. Odsunují se divisními prostředky ve směru postupu na předem určená shromaždiště porouchaných vozidel armády nebo na taková shromaždiště vševojskových svazků.

Technické zabezpečení v operační hloubce

Dilenské a vyprošťovací skupiny praporů a část dilenských prostředků pluků s přidělenými vyprošťovacími prostředky doprovázejí bojové jednotky a provádějí za boje menší opravy tanků a samohybných děl na místě poruchy nebo v nejbližším skrytu. Doba oprav pro dilenské skupiny na jednom místě se stanoví na základě dílčích úkolů, jež plní bojové jednotky a na základě konkrétních taktických podmínek; bude to průměrně 2 až 3 hodiny (splnění bližšího úkolu pluku), aby nezůstaly příliš vzadu.

Většina dilenských prostředků pluku zřizuje shromaždiště porouchaných vozidel pluku ve výchozím položení, kde jsou prováděny opravy do konce dne boje. Neopravená vozidla se odsunou na divisní shromaždiště porouchaných vozidel a plukovní dilenské prostředky se přemístí ke svým plukům.

Tankové dílny divisi pracují ve dvou sledech a přemisťují se překračováním.

První sled posiluje shromaždiště porouchaných vozidel pluku; po ukončení boje se přemístí do prostoru soustředění divise a další den rozvine divisní shromaždiště porouchaných vozidel v novém prostoru bojové činnosti divise.

Druhý sled zřídí shromaždiště porouchaných vozidel divise na odsunové cestě, na čáře plukovních shromaždišť porouchaných vozidel. Rozdělením tankových dílen divise na dva sledy je zabezpečena nepřetržitost oprav a umožněno, aby divisní shromaždiště porouchaných vozidel mohlo pracovat na jednom místě nejméně jeden den.

Pracují-li v pásnu průlomu dílenské prostředky armády není třeba, aby se tankové dílny divise dělily na dva sledy; mohou spolupracovat a střídát se s dílnami armády.

Automobilní dílny mohou pracovat obdobně. První část může pracovat v prostoru týlu pluku a druhá část v prostoru týlu divise. Opravy i odsun během boje musí být chráněny motorisovanou pěchotou, někdy i tanky.

Po atomovém napadení je nutno rychle odstranit jeho následky, vyhledat a přidělit místa vhodná k rozmístění shromaždišť porouchaných vozidel a k rozvinutí desaktivacních ploch. Musí být určeno pořadí vyprošťování bojové techniky a prováděna desaktivace a potřebné opravy bojových vozidel i záložních součástí a agregátů. Tuto činnost řídí starší náčelník, který je nejbližší místa atomového napadení; odstraňování následků se zúčastní všechny prostředky tankové technické služby, které jsou po ruce. Bojová technika zasažená radioaktivními látkami může být ošetřována a opravována jen po částečné nebo úplné desaktivaci. Pro případ použití atomových zbraní nepřítelem je nutno vyčlenit zálohu dílenských, vyprošťovacích prostředků i záložních dílů a jiného materiálu, zejména pro hygienickou očistu osob a pro desaktivaci materiálu, a to přímo u dílenských a vyprošťovacích útvarů.

Vozidla se ošetřují již během krátkých zastávek v mezilehlých shromaždištích praporů nebo na konečném shromaždišti, a to v nezamořeném terénu, kde se též konají kontrolní prohlídky. Tam je prováděno i rozdělení munice a PHM mezi vozidla nebo doplnění přísunem od týlu praporů nebo pluků. K rychlému doplnění vozidel nutno použít všech prostředků doplňování, které jsou k dispozici (prostředků na dopravu i k přečerpávání pohonných hmot a mazadel).

Ztráty bojových vozidel

Podle zkušeností z Veliké vlastenecké války dosahovaly ztráty na tancích u tankové divise 15 až 20% denně a ostatních vozidel 7% denně. Z toho bylo asi 10% nenávratných ztrát, 15% generálních oprav, 35% středních oprav a 40% vozidel vyžadovalo běžnou opravu.

Při výbuchu atomové pumy možno kalkulovat u divise s dalšími 15 až 20% ztrát. Z toho připadne 15 až 25% na nenávratné ztráty, 25 až 30% na generální opravy, 20 až 30% na střední opravy a 25 až 30% na běžné opravy.

Vyprošťovací prostředky tankové divise se zčásti přidělují plukům (asi ze $\frac{2}{3}$) k zesílení prostředků pro odsun na plukovní shromaždiště porouchaných vozidel. Ostatní vyprošťovače zůstávají u divisního shromaždiště porouchaných vozidel pro odsun tanků potřebujících střední nebo generální opravu, od pluku na shromaždiště porouchaných vozidel divise.

Zabezpečení komunikací

Zabezpečení přísunových a odsunových cest rychlé skupiny je nejobtížnější při organizaci přísunu a odsunu. Je proto nutno, aby bylo organizováno přímo štábem armády nebo frontu. Nejdůležitější je bojové zabezpečení, neboť jakmile nepřítel zjistí, že tankové a mechanisované svazky pronikají do jeho týlu, bude se nejčastěji snažit provést protiúder na základnu tankového klínu. Proto je třeba, aby štáb armády (frontu) předvídal možnosti nepřítele a plánoval přidělení sil a prostředků od vševojskových svazků k ochraně a obraně komunikací divisi tvořících rychlou skupinu.

Na úsecích přísunových a odsunových cest ležících v blízkosti fronty vševojskových svazků provádějí zabezpečení tyto svazky. Dále v hloubce to provádějí zvláštní rychlé oddíly zesílené protitankovým dělostřelectvem a v prostorech přímé bojové činnosti tankové divise jsou přísunové cesty zabezpečovány prostředky této divise.

Komunikace je možno zabezpečit několikerým způsobem, jako

- na ohrožené směry se vysílají čelní a boční rychlé odřady různých druhů vojsk,
- na ohroženém boku se zřizuje opěrný bod nedovolující nepříteli udeřit na základnu tankového klínu,
- na přísunových cestách se ponechají posádky na místech, kde by nepřítel mohl přerušit komunikace,
- na ohrožených úsecích hlídkují rychlé odřady.

K ochraně týlových proudů se přiděluji tanky (obrněná auta), motorisované střelecké, protitankové, protiletectvé a ženijní jednotky. Silnější ochranu proudů je nutno organizovat zvláště počínaje druhým dnem průlomu rychlé skupiny, kdy se více vzdaluje od mechanisovaných divisi a kdy tedy přísunové cesty jsou vydány většímu nebezpečí, že budou napadeny nepřítelem.

Zvláště obtížný je přísun při zúženém průlomovém pásmu.

Ve Veliké vlastenecké válce došlo na jedné frontě k takové situaci, že n-tý tankový sbor byl spojen s týlem jedinou cestou vedoucí v koridoru širokém jen 2 až 3 km. Časem se nepříteli podařilo tuto šíji ještě více zúžit. Nastal nakonec okamžik, kdy tato jediná cesta byla přerušena. Vystála otázka, jak za těchto podmínek zásobovat jednotky v operační hloubce.

Byly vyzkoušeny různé způsoby. Sovětští týlaři se pokoušeli prorazit automobilními proudy ve dne. Přitom však docházelo k velkým ztrátám a nebylo dosaženo žádoucích výsledků. Pokusili se o totéž v noci. Byl sestaven automobilní proud o velkém počtu aut. Byla rozdělena na malé skupiny po pěti autech. Proud chránily tanky, jako doprovod byli určeni samopalníci.

Nepřítel slyšel hluk motorů, zahájil palbu, ale podařilo se mu zničit jen dvě auta. Předem poučení vojáci zničená auta odstranili z cesty a uvolnili tak přesunovou osu. Za proudem jela záložní auta, na která byl náklad přeložen. Tímto způsobem se proud dostal ke svým jednotkám a utrpěl jen nepatrné ztráty. V dalším průběhu boje byly všechny automobilní proudy chráněny samopalníky a doprovázeny tanky. Motory aut se obkládaly pytlí s pískem, aby byly chráněny před palbou z pušek a kulometů.

Technické zabezpečení silnic i zabezpečení regulace organizuje rovněž štáb armády (frontu) a provádějí je silniční (mostní) a provozní prapory armády až po čáru překročení pěchoty prvního sledu armády.

V operační hloubce pohyb svazků rychlé skupiny zabezpečují útvary (jednotky) těchto svazků, zesílené armádou. Ženíjní zabezpečení je prováděno ženijními prapory svazků a regulace hlavně pohyblivými regulačními jednotkami, které zabezpečují vytyčení os přesunu (přisunu a odsunu) postupným přemisťováním mezi jednotlivými regulačními čarami. Regulační hlídky pracují pod ochranou bojového zajištění.

Protože není možno provést průzkum cest předem, seznamují se regulační orgány s osami přesunu studiem velitelských popisných map, leteckých snímků, údajů získaných z průzkumových hlášení podobně jako orgány týlového a radiálního průzkumu.

Po průchodu týlových sledů divise a jejich bojového zajištění se regulační hlídky rychle stahují. Přitom je nutno bezpodmínečně odstranit všechny stopy vytyčení os (náписы, značky, ukazatele). K desorientaci nepřítele je třeba provádět klamná vytyčení pochodové osy. K provedení rychlého vytyčení nové osy přesunu, kterou může nařídít velitel nebo štáb armády (frontu), je nutno mít vždy připravenou určitou zálohu regulačních orgánů na autech a motocyklech. Těchto regulačních orgánů je možno použít jako pohyblivých regulačních hlídek k stálému dozoru během postupu, ke spojení a také k vytyčení objížděk v prostoru výbuchu atomové pumy.

Vzhledem k velmi důležitému úkolu regulačních orgánů při zasazení rychlé skupiny je nutno těmto orgánům poskytovat největší podporu, zvláště pokud jde o jejich ochranu. Je nutno zabezpečit neustálou pohotovost vojsk k rychlému zdolání nepřítele, který ohrožuje jejich činnost. Dále je nutná největší spolupráce týlu s operačním štábem, aby činnost regulačních orgánů byla přesně naplánována i pro potřebu týlu, aby tak přesuny, přísuny a odsuny byly bezpečně zajištěny. Na úspěšné práci regulačních orgánů závisí splnění bojového úkolu.

Zdravotnické zabezpečení tankové divise

Organizace zdravotnického zabezpečení tankové divise v prostoru soustředění a ve vyčkávacím prostoru nečiní zvláštních potíží; poskytování zdravotnické, lékařské i odborné lékařské pomoci je prováděno organickými prostředky tankové divise na částečně rozvinutých zdravotnických etapách praporů, pluků a divise.

Odsuny jsou prováděny též organickými prostředky z divisního obvodu na nejbližší armádní etapy (na čelní oddělení polního odsunového střediska nebo do CHPPN 1. linie). Před vyražením tankové divise do průlomů musí být proveden odsun všech raněných a nemocných s delší dobou léčení než 3 až 4 dny, aby nezatěžovali zdravotnické etapy.

Při přesunu tankové divise na výchozí čáru, dále na čáru zasazení a při pronikání taktickou hloubkou obrany je zdravotnické zabezpečení zajištěno takto:

— Obvaziště praporů postupují za svými prapory, plukovní obvaziště zesílené personálem i odsunovými prostředky divise postupují za prvním sledem pluku, divisi zdravotnický prapor postupuje za prvním sledem divise a jsou připraveny poskytnout co nejrychleji nejnutnější zdravotnickou pomoc, hlavně po zásahu atomových zbraní. Mimo to do technických uzavíracích hlídek pluků a divise jsou včleňovány zdravotnické dopravní prostředky k pohotovému odsunu raněných a nemocných.

Ranění a nemocní neschopní dalšího přesunu jsou odsunováni zdravotnickými auty útvarů tankové divise na zdravotnické etapy vševojskových svazků nebo do CHPPN 1. linie v prostoru zasazení tankové divise podle předem vypracovaného plánu zdravotnického zabezpečení armády.

Zdravotnické zabezpečení v operační hloubce

Organisace zdravotnického zabezpečení tankové divise v boji v operační hloubce nepřátelské obrany, zvláště poskytování odborné lékařské pomoci a rychlý odsun raněných je prováděn, jak ukázaly zkušenosti z Veliké vlastenecké války, za velmi ztížených podmínek:

- průlom je veden vysokým tempem,
- bojové útvary jsou nuceny často provádět změny směru útoku,
- tanková divise je vyhledávaným cílem nepřátelského letectva,
- odsunové etapy vševojskových svazků zůstávají příliš pozadu,
- u tankových útvarů je vysoké procento těžkých zranění,
- u osádek tanků je velká fyzická únava.

Proto je nezbytné nutně zesilovat divisi zdravotnický prapor jak zdravotnickým personálem, tak odsunovými prostředky i zdravotnickým materiálem. Dále je třeba vysílat na směru činnosti tankové divise armádní pohyblivé nemocnice první linie.

Obvaziště se rozvíjí při zahájení střetného boje pod ochranou bojových sestav v prostorech skýtajících ochranu i s hlediska protiatomové ochrany; využívá se především přirozených úkrytů a též úkrytů vybudovaných nepřítelem. Nejprve se rozvíjí obvaziště předsunutých oddílů a předvojů. Divisi obvaziště se rozvíjí při zasazení hlavních sil.

Ranění a nemocní jsou odsunováni též vracejícími se prázdnými vozidly provádějícími přísun.

V dalším průběhu boje, kdy odsun raněných na armádní etapy je z jakýchkoliv důvodů znemožněn (příliš velká vzdálenost, přerušení odsunových cest nepřítelem a p.), dopravují se ranění a nemocní s útvary na uprázdněných vozidlech do shromaždišť nebo do prostoru noclehu, odkud se po ošetření při první příležitosti odsunují k armádě všemi možnými dopravními prostředky, hlavně zdravotnickými letouny (vrtulníky).

Protiatomová ochrana

Jedno z nejdůležitějších opatření k zabezpečení nepřetržité činnosti týlu tankové divise v sestavě rychlé skupiny, protiatomová ochrana týlových útvarů (jednotek) a zařízení, organisuje se k zabezpečení jejich činnosti před působením atomových zbraní podobně jako u vševojsko-

vých svazků. Provádění protiatomové ochrany je však daleko obtížnější vzhledem ke kratší době přípravného období, k vyššímu tempu útoku (50 až 70 km za den) a vzhledem k působení tankové divise v operační hloubce nepřátelské obrany v sestavě rychlé skupiny bude tato skupina dále vyhledávaným cílem nepřátelských nosičů atomových zbraní i atomového dělostřelectva a řízených střel.

Z uvedených důvodů je jasné, že organizaci i provádění protiatomové ochrany týlových útvarů (jednotek) a zařízení tankové divise v sestavě rychlé skupiny je nutno věnovat tím větší péči.

Pro rychlé vyhledávání atomového nebezpečí (poplachu) je třeba organisovat spolehlivé radiové spojení, hlavně v operační hloubce nepřátelské obrany, a to týlového sledu velitelství divise s VS a s jednotlivými útvarů a zařízeními, dále vybudovat předem, za pomoci armádních mechanizačních prostředků, prostor soustředění i vyčkávací prostor pro bezpečné protiatomové umístění týlových útvarů (jednotek) a zařízení, organisovat důkladný radiační průzkum os přesunu, nepřetržitý radiační průzkum přísunových a odsunových cest, prostoru rozmístění a rozvinutí týlových útvarů (jednotek) a zařízení, zvláště v operační hloubce; pro případné změny os přesunu, přísunových a odsunových cest je třeba vyčlenit silnou zálohu dosimetrických hlídek pro pohotové vyslání nového radiačního průzkumu; dále bude třeba v plné míře využívat výsledků radiačního průzkumu vševojskových svazků prvního sledu armády.

K umístění nebo rozvinutí týlových útvarů (jednotek) a zařízení nutno využívat v největší míře krytů, úkrytů, okopů, původních nepřátelských obranných postavení, dále přirozených krytů (hlubokých údolí, zářezů, tunelů a j.). Podle možnosti se upravují jednoduché úkryty pro živou sílu, obvaziště, dopravní prostředky i materiál.

K rychlému odstranění následků atomového napadení nutno vytvářet větší pohyblivé zálohy všech druhů materiálu a větší zálohy zdravotnických a dilenských prostředků, než se tvoří u vševojskových svazků.

Technická služba musí provést pečlivou přípravu všech útvarů a jednotek tankové a technické služby pro práci v situacích, kdy nepřítel použije atomových zbraní. Musí naplánovat provádění včasného týlového i radiačního průzkumu všech prostorů předpokládaného umístění dilenských útvarů (jednotek), shromaždišť porouchaných vozidel a cest vedoucích do těchto prostorů. Dále musí vytvořit zásoby potřebného materiálu pro hygienickou očistu osádek, pro deaktivaci materiálu přímo u dilenských a vyprošťovacích útvarů, zvýšené zásoby dilenského materiálu, záložních dílů a agregátů a zabezpečit přidělení posilových prostředků pro opravy přímo u podřízených útvarů.

Při atomovém úderu musí být tanková a technická služba s to vyslat hned po úderu radiační průzkum s úkolem určit stupeň zamoření prostoru, bojové techniky, vytyčit hranice, vyhledat prostory pro rozvinutí shromaždišť porouchaných vozidel a deaktivací plochy a plochy pro hygienickou očistu. Dále musí být schopna vyslat orgány technické služby do prostoru výbuchu atomové pumy s úkolem stanovit ráz poškození bojové techniky, získat reálné podklady pro stanovení rozsahu potřebných oprav, stanovit cesty a pořadí odsunu i oprav a konečně organisovat rychlé provádění deaktivace a hygienické očisty, aby nebylo velké zdržení za bojovými útvarů. Desaktivují se především vozidla méně zasažená a opravují se vozidla méně poškozená.

Zásobování vodou

Zásobování vodou tankové divise rychlé skupiny při průlomu v operační hloubce obrany nepřítele bude vážnou otázkou. Tanková divise může bojovat v prostoru, kde mohou být zamořeny zdroje pitné i užitkové vody nebo který bude velmi chudý na vodu.

Bude proto třeba v přípravném období, a to již v prostoru soustředění, učinit potřebná opatření k zabezpečení divise vodou. Tato opatření bude nutno ukončit nejpozději s příchodem divise do vyčkávacího prostoru.

Pro zásobování vodou pitnou i užitkovou vypracuje ženijní náčelník za spolupráce náčelníka týlu, náčelníka zdravotnické služby a zástupce velitele pro technické věci plán zásobování vodou. Plán se sestavuje na základě nezbytných technických výpočtů a může obsahovat: celkovou potřebu vody pro vojska (podle útvarů a podle životních, zdravotnických a technických potřeb), organizační opatřování vody, její čištění, obsluhu vodních zdrojů (pracovní síly, materiál), vybavení útvarů nádobami a jinými prostředky pro uchovávání vody a její dopravu, normy spotřeby vody pro každý útvar, organizační přísunu vody útvarům, ochranu a obranu vodních zdrojů.

Plán zásobování vodou je součástí všeobecného plánu ženijního zabezpečení boje; schvaluje ho velitel divise. Plnění plánu a hlavně zřizování vodních stanic a jejich udržování v provozu organizuje ženijní náčelník.

Zpracovatelé plánu při výpočtu potřeby vezmou za základ minimální potřebu: 6 l na muže denně (za zvláště těžké bojové situace, nebo v terénu bez vody — ovšem se souhlasem náčelníka zdravotnické služby divise — nejnižší přípustnou normu 3,5 l; tu však ne déle než 3 dny). Pro auta a tanky kalkulují s minimálním doplňováním chladičů v rozsahu 20% denně. Dále nutno počítat se zálohou nezávadné vody pro zdravotnické účely a na hygienickou očistu a vodu na deaktivaci materiálu pro případ zásahu atomových zbraní. Na základě zpracovaného plánu bude nutno zabezpečit pracovní síly a prostředky ke zřizování vodních stanic i pro dopravu vody; nepostačí-li organické prostředky útvarů a čtyři pro zásobování vodou, nutno je včas zajistit požadavky u armády (přidělení hydrotechnických jednotek) nebo z místních zdrojů již předem v prostoru soustředění. Na pozdější získání prostředků nelze spoléhat vzhledem k rychlému tempu útoku.

Ženijní náčelník divise organizuje spolu s náčelníkem chemické služby a náčelníkem zdravotnické služby průzkum vodních zdrojů k získání potřebných dat ženijního, chemického a zdravotnického rázu, kterých je třeba pro zabezpečení zásobování vodou v operační hloubce. Pro průzkum vodních zdrojů stanoví na každou osu postupu nejméně jedno ženijní družstvo s příslušníkem chemické a zdravotnické služby. Pro ochranu hlavních zdrojů vody vyžádá od náčelníka štábu po družstvu ochrany. Úkoly průzkumu stanoví na základě předchozích zpráv, které poskytují přehled o celkových podmínkách pro zásobování vodou v předpokládaném prostoru, dále na základě studia geologických a ženijních geologických map, topografických, zdravotnických a zeměpisných popisů prostoru.

Těsně před vyražením z vyčkávacího prostoru je nutno doplnit všechny prostředky pro zásobování vodou jako polní láhve, polní kuchyně,

cisterny útvarů, cisterny čtyř pro zásobování vodou u ženijního praporu divise; na výchozí čáře, kde je předvídána kratší zastávka, je třeba zajistit předem poblíž os postupu dostatečný počet vodních zdrojů pro doplnění vody u všech vozidel a tanků, i když spotřeba bude nepatrná, aby tak divise byla zabezpečena vodou co nejlépe. V létě je nutno počítat s doplněním polních lahví.

Velení týlu

Velitel svazku má osobní odpovědnost za organizaci svého týlu a materiálně technického zabezpečení v boji. Toto ustanovení v našem Polním řádu platí obzvláště pro organizaci týlu tankové divise v sestavě rychlé skupiny. Velitel tohoto svazku musí se dvojnásob zabývat organizací týlu a materiálního zabezpečení, neboť to zabezpečuje délku trvání, hloubku a rovněž i rychlost bojových akcí.

Během bojové činnosti velení týlu záleží hlavně v manévrování zásobami a prostředky, t. j. v přizpůsobování organizace a práce týlu měnící se situace.

Velitel divise stanoví úkoly pro týl v rozhodnutí nejen na podkladě informačních zpráv náčelníka týlu a zástupce pro technické věci, ale též na podkladě důkladného osobního zhodnocení situace. Všímá si hlavně úseků, z kterých směrů a jakými silami by mohl nepřítel ohrožovat komunikace divise, možnosti palby nepřátelského dělostřelectva, možnosti zásahu atomových zbraní na týlové sledy divise při jejich průchodu tak-tickou hloubkou nepřátelské obrany a dále v operační hloubce, možné ztráty osob i materiálu a předpokládané prostory ztrát.

Při hodnocení vlastní situace si musí ujasnit stupeň zabezpečení vojsk, stav materiálu a dopravních prostředků, musí si podle vlastního zamýšleného řešení úkolu ujasnit, kdy, kde a jak je bude třeba doplnit, a jaké minimální zásoby musí mít na počátku každého údobí bojové činnosti, jaká opatření pro přísun z toho plynou (žádat o uvolnění přísunových cest, vyžádat pohyblivou zálohu materiálu od armády a p.).

Při hodnocení terénu musí určit příčné směry, odkud nepřítel může ohrožovat týly a způsob jejich zabezpečení, po případě určit zabezpečovací jednotky týlovým sledům.

Ve svém rozhodnutí pak stanoví úkoly pro týl obdobně jako velitel vševojskového svazku a dále stanoví

- hlavní směr zásobování,
- do jaké míry mají být zvětšeny pohyblivé zásoby bojových vozidel,
- jaké zásoby vzít do průlomu,
- způsob postupu týlových sledů pluků a divise,
- kde je nutno předvídat doplnění zásob, technická opatření (nutno brát v úvahu, že doplňování zásob lze provádět jen u jedné třetiny všech sil divise najednou),
- nařízení pro organizaci oprav a odsunů podle údobí boje,
- síly a prostředky k zabezpečení týlu a komunikací.

Tato nařízení jsou tak závažná pro zabezpečení úspěchu, že je velitel nemůže přenést na náčelníka štábu nebo na náčelníka týlu nebo na technického zástupce, i když jsou tyto orgány velmi zkušené. Další potřebné podklady pro rozhodnutí připravuje náčelník týlu s technickým zástupcem v těsné spolupráci s náčelníkem štábu, s veliteli a náčelníky druhů vojsk.

Těsné a nepřetržitě spojení velitele divise, náčelníka štábu s náčelníkem týlu a s technickým zástupcem je základní podmínkou pro dokonalé velení týlu. Mimo to musí být zabezpečeno dokonalé spojení náčelníka týlu divise s náčelníkem týlu armády a se zástupci velitele pro zásobování. Pro spojení s týlem se používá radiových stanic, styčných důstojníků, aut, motocyklů a letounů (vrtulníků).

Týlový sled velitelství se za průlomu pohybuje v čele týlu divise.

Jakmile se **náčelník týlu** seznámí s bojovou situací a prostuduje týlový rozkaz armády, je mimo jiné povinen

- prostudovat a připravit si mapu prostoru příští činnosti, výrazně zakreslit předpokládané osy a směry přísunu, změřit vzdálenosti od zásobovacích míst a poznamenat je na mapě;
- uvědomit si úkoly v jednotlivých údobích, dobu jejich trvání a hlavní úkoly týlu pro každé údobí podle místa, času a rozsahu;
- organisovat součinnost s náčelníky týlu svazků, v jejichž pásmu bude divise působit.

Náčelník týlu divise musí být přítomen při organisaci součinnosti, aby spolupracoval po stránce týlové, získal podrobné informace o situaci a předložil konkrétní požadavky na organisaci bojového zabezpečení týlových sledů, přísunových cest, regulace a podal návrhy na organisaci týlu a materiálního zabezpečení podle předpokládaných situací.

Jinak pokud jde o přípravu k zasazení do průlomu, operační štáb společně s náčelníkem týlu zpracovává

- podrobné schema začlenění týlu do sledů při zaujetí sestav divise pro zasazení do průlomu (to musí být zpracováno s největší přesností),
- konkrétní opatření k bojovému zabezpečení sledů týlu,
- požadavky na armádu, na sousední štáby a nařízení podřízeným, pokud jde o otázky zabezpečení komunikací divise,
- plán spojení týlu,
- plán protiatomové ochrany.

Týlový rozkaz se vydává jen pro první údobí boje (obvykle jen pro první den činnosti divise). Velení týlu během boje se uskutečňuje pomocí jednotlivých nařízení, která vydává náčelník týlu na základě celkového plánu organisace týlu a materiálního zabezpečení boje, schváleného velitelem divise, a podle vytvořivší se bojové a materiální situace.

V týlovém rozkaze se mimo nařízení, která se vydávají u střelecké divise, uvádějí

- zásoby, které je nutno mít u jednotlivých útvarů a u divise, způsob přesunu týlových útvarů a zařízení při zasazení do průlomu,
- umístění útvarů (jednotek), které nejdou spolu do průlomu,
- místa a pravděpodobná doba zastávek pro doplnění,
- normy spotřeby podle jednotlivých údobí,
- způsob oprav a odsunů materiálu před čarou zasazení a dále v hloubce, doba oprav vozidel u útvarů a divise, osa postupu divisních dílen-ských a vyprošťovacích prostředků, rozvinutí shromaždiště porouchaných vozidel,
- způsob odsunu raněných před čarou zasazení na obvaziště vševoj-skových svazků a způsob dalšího odsunu, osa postupu zdravotnického praporu, přidělení zdravotnických vozidel plukům,
- osa postupu náčelníka týlu a týlového sledu velitelství.

Je nutno vydávat předběžná nařízení podřízeným útvarům a velitelům týlových útvarů ještě před vydáním týlového rozkazu. Práci je nutno organisovat tak, aby v okamžiku, kdy podřízené štáby dostanou bojové úkoly, byla všechna hlavní týlová nařízení, která jsou rozhodující pro rozhodnutí velitele (stanovení úkolu pro týl) již u podřízených týlových funkcionářů. Jen tak zabezpečíme včasnou a důkladnou přípravu k úspěšnému splnění úkolů.

Plán organizace týlu a materiálního zabezpečení boje se zpracovává převážně graficky a musí mimo jiné předvídat

- potřebu rozhodujících druhů zásob podle údobí boje, zabezpečení k začátku a ke konci každého údobí,
- zásoby, které musí mít jednotky s sebou (zvýšené),
- zásoby, které je nutno nahromadit do začátku operace na zemi (v prostorech skladu divise — ve vyčkávacím prostoru nebo ještě blíže k frontě),
- přísun během průlomu, manévr zásobami, pohyblivou zálohou materiálu, odsuny,
- členění týlových útvarů (jednotek) a zařízení, jejich umístění v sestavě divise pro zasazení a rozmístění v jednotlivých údobích příští bojové činnosti,
- prostředky a opatření k bojovému zabezpečení komunikací a sledů týlu,
- místo týlového sledu velitelství, náčelníka týlu, náčelníků služeb v jednotlivých údobích boje.

Součinnost se štáby a náčelníky týlu svazků, v jejichž pásmu divise působí během průlomu, týká se hlavně těchto otázek: způsobu používání komunikací a regulace pohybu, rozmístění týlových útvarů a zařízení, využití odsunových zdravotnických prostředků vševojskových jednotek, využití místních zdrojů hlavně ke zpeštění suchých dávek (divise ode dne zasazení přechází na zásobování suchými dávkami), konservového zásobování (nebere-li kuchyně s sebou).

Dotazy u štábu týlu armády nutno zjistit a sledovat, jaká opatření k zabezpečení komunikací provádí armáda, jakými prostředky a kdo je provede, jak bude prováděn přísun armádními automobilními prostředky, po případě dopravním letectvem pro případ přerušení cest nepřitelem, jak je po atomovém úderu organisováno odstraňování jeho následků, odsun raněných a nemocných atd.

Závěr

V tomto článku řeším jen některé otázky materiálního a technického zabezpečení tankové divise rychlé skupiny. Zbývá ještě mnoho otázek k vyřešení celého, velmi složitého problému. Je třeba, aby tento článek byl podnětem k dalším úvahám.

Dále je nutno ještě podrobněji se zabývat zásobováním vodou, zvláště otázkami organizačními (jak má být organisována četa pro zásobování vodou, jaké typy cisteren, jaké prostředky přidělit, kolik a kterým jednotkám nebo útvarům). Je třeba rovněž rozvinout otázku zásobování teplou stravou. Víme z praxe, jak je velmi obtížné zásobovat teplou stravou z polních kuchyní útvary tankové divise v operační hloubce při

cvičeních v míru. Víme dále, že polní kuchyně velmi prodlužují proudy útvarů, což dnes za použití atomových zbraní je zvláště nevýhodné. Uvažujme proto o jiném a spolehlivějším způsobu přípravy teplé stravy pro tankové a mechanisované divise. Tyto otázky nechť se stanou předmětem široké diskuse.

Použité prameny: Tank-I-5, Bojová činnost tankového a mechanisovaného vojska za použití atomových zbraní (divise, prapor);
Pom-týl-7, Týl mechanisované divise;
Chem-II-10, Protiatomová ochrana vojsk;
Pom-žen-6, Zásobování vodou v poli.